

Section B: Reading and Writing

સવાલ ૩ થી ૭

સવાલ ૩ થી ૭માં બધા જ સવાલો એક જ લેખ “પુનઃસર્જિત ઊર્જા સ્ત્રોતો” પર આધારિત છે.

પુનઃસર્જિત ઊર્જા સ્ત્રોતો

- ૧ આપણને જીવનની જરૂરિયાતો મેળવવા ઊર્જાની જરૂર પડે છે. ચાંપ દબાવતાં જ આપણને વીજળી, વાયુ, અગ્નિ વગેરે મળી જાય છે. ખેતી, ઉદ્યોગ કે અન્ય સેવાઓના વિકાસ માટે આપણા દેશને ઊર્જાનો વપરાશ કર્યા વગર ચાલતું નથી. આ ઊર્જા બે પ્રકારની હોય છે. પ્રદૂષણજન્ય ઊર્જા પ્રદૂષણ ઉત્પન્ન કરે છે જ્યારે સ્વચ્છ ઊર્જા પ્રદૂષણ ઉત્પન્ન કરતી નથી. હવાના પ્રદૂષણને કારણે દુનિયાના તાપમાનમાં વધારો થયો છે અને અર્થકારણ અને સમાજ માટે ગંભીર પ્રશ્નો ઊભા થયા છે. પાણીના પ્રદૂષણને કારણે આરોગ્યની મુશ્કેલીઓ વધી છે.
- ૨ પ્રાચીન ભારત એક સંસ્કૃત દેશ હતો પણ ત્યારે લોકો પર્યાવરણને હાનિ ન પહોંચે તેની કાળજી રાખતા હતા. આજે પણ ભારતીય સંસ્કૃતિમાં સૂર્ય, પવન, વગેરે કુદરતી તત્ત્વોને પૂજવામાં આવે છે પણ ઊર્જાના ઉત્પાદન માટે કોલસા, તેલ જેવા ખનીજ પદાર્થો વાપરવાને કારણે હવા પ્રદૂષિત થાય છે. ઊર્જા મેળવવા માટે પવન જેવા કુદરતી તત્ત્વોનો ઉપયોગ કરીને આ પ્રદૂષણ અટકાવી શકાય તેમ છે.
- ૩ ભારતમાં ગુજરાતને લાંબો દરિયાકાંઠો મળ્યો છે અને ત્યાંના પવનની ઝડપ પવનચક્કીઓ (windmills) ચલાવવા માટે પૂરતી છે. આ પવનચક્કીઓ દરિયાકાંઠાના પવનની શક્તિનું વીજળીમાં રૂપાંતર કરે છે. દુનિયાભરમાં પવનઊર્જા ઉદ્યોગ વિકસ્યો છે. તેમાં ભારતનો ક્રમ પાંચમો છે. આ ઉપરાંત ભારતના કોઈ કોઈ ખેડૂતો પાણી ખેંચવા માટે ફ્લા પર વીજળીથી ચાલતા પંપને બદલે નાની પવનચક્કી ગોઠવે છે અને આખા ખેતરમાં પાણી પહોંચાડે છે. આ નાની પવનચક્કીઓને જાળવવાનો ખર્ચ પણ બહુ થોડો હોય છે.
- ૪ સૂર્યનો ગરમી અને પ્રકાશનો ખજાનો વર્ષો સુધી ખૂટવાનો નથી. વળી તે ગરમી અને પ્રકાશ આપણને વિનામૂલ્યે મળે છે. સૂર્યની ગરમીનો ઉપયોગ કરીને વીજળી અને બીજી ઊર્જા ઉત્પન્ન કરી શકાય. ભારતના મોટા ભાગના વિસ્તારોમાં સૂર્ય લગભગ બારેમાસ પ્રકાશે છે. ભારતમાં જે લોકોને હજુ વીજળી મળતી નથી તે બધાને તે મળી શકે તેમ છે. ભારત સરકાર માને છે કે આવી રીતે મોટા પ્રમાણમાં વીજળી મેળવીને ભારતનું અર્થતંત્ર બદલી શકાશે અને દુનિયામાં ભારતનો ચહેરો પણ બદલી જશે. અત્યારે અમેરિકાની એક પેઢી ગુજરાતમાં દુનિયાનું સૌથી મોટું સૂર્યઊર્જા કેન્દ્ર બનાવી રહી છે. જો દુનિયાના બધા દેશો સૂર્યઊર્જાનું ઉત્પાદન અને વપરાશ વધારશે તો પ્રદૂષણ જરૂર ઘટશે.

સવાલ ૮ થી ૧૧

સવાલ ૮ થી ૧૧માં બધા જ સવાલો એક જ લેખ “યુ.કે.ના ગુજરાતી યુવાનો” પર આધારિત છે.

યુ.કે.ના ગુજરાતી યુવાનો

- ૧ યુ.કે.ના આજના ગુજરાતી યુવાનો આ દેશના જીવનમાં એકદમ ઓતપ્રોત થઈ ગયા છે. પશ્ચિમી કપડાંમાં સજ્જ થઈને કોઈ પણ સ્થાનિક યુવાનની હારોહાર બેસીને એ ગુજરાતી યુવાનો છટાથી અંગ્રેજી બોલે છે. સ્થાનિક યુવાનોની સાથે અભ્યાસ કરીને નોકરીમાં તેમના જેવી જ પદવીઓ મેળવે છે કે પોતાના સ્વતંત્ર ધંધા કરે છે અને તેમના જેવું જ જીવન જીવે છે.
- ૨ તો શું એ ગુજરાતી યુવાનો તેમની રહેણીકરણી અને રીતભાતમાં ખરેખર અંગ્રેજી બની ગયા છે? ના. બહારના જીવનમાં તેઓ પશ્ચિમી બની ગયેલા લાગશે પણ પોતાના ઘરમાં કે સમાજમાં તેમણે ગુજરાતીપણાને જીવંત રાખ્યું છે. ગુજરાતી ભાષાની જ વાત કરોને! વડીલો સાથે સહેલાઈથી વાતચીત થઈ શકે એટલી ગુજરાતી ભાષા તેઓ જાણે છે. પણ અન્ય વ્યવહારમાં તેઓ અહીંની અંગ્રેજી ભાષા જ બોલે છે. મંચ પરથી સુંદર ગુજરાતીમાં બોલતા યુવાનોને આપણે સૌ આનંદથી સાંભળીએ છીએ ને?
- ૩ આ યુવાનો સેન્ડવિચ, બેઈક્ક બીન્સ જરૂર ખાય છે પણ એમાં થોડાઘણા ફેરફાર કરીને જ. સિસકારા બોલાવતા બોલાવતા તેઓ તીખી તમતમતી ચટણીવાળી સેન્ડવિચ માણે છે તો તેમના મસાલેદાર બેઈક્ક બીન્સ કોઈના પણ મોંમાં પાણી લાવે છે. શાક-રોટલી અને ભજિયાં-ઢોકળાં ઉપરાંત તેઓ વાર તહેવારે લાપશી-લાડુ પણ ઝાપટે છે. કાર્યાલયોમાં પશ્ચિમી પોશાકમાં સજ્જ થતી ગુજરાતી યુવતી લગ્ન જેવા કૌટુંબિક પ્રસંગોમાં નખશીખ ભારતીય બની જાય છે. તો ગુજરાતી યુવાન ઝભ્ભો-પાયજામો પહેરીને નવરાત્રિમાં અડધી અડધી રાત સુધી બે તાળી પર નાચે છે.
- ૪ પોતાના કામકાજમાં સ્થિર થતાં આ ગુજરાતી યુવાનો પોતાનું મકાન ખરીદે છે. ઘરનું મોટા ભાગનું રાચરચીલું યુ.કે.નું જ હોય છે પણ દેવદેવીની મૂર્તિઓ, તોરણો વગેરે તેઓ ભારતથી લાવે છે. નાતાલના તહેવાર વખતે મહેફિલો જમાવતા ગુજરાતી યુવાનો દિવાળી-પર્યુષણને સમયે મંદિર-દેરાસર જવાનું ચૂકતા નથી. બે-ચાર વર્ષે તેઓ ભારત જઈને માતૃભૂમિના જીવનને માણીને ત્યાં રહેતાં સગાં-સ્નેહીઓ સાથે સંબંધ તાજા કરી આવે છે.
- ૫ આ દેશની રીત પ્રમાણે ભલે તેઓ પોતાનાં માતા-પિતાથી જુદા રહેતા હોય પણ માબાપના સ્વાસ્થ્યની સંભાળ રાખીને તેઓ તેમની જવાબદારી નિભાવે છે. ગુજરાતીઓની પારંપારિક શાંતિપ્રિયતા જાળવી રાખવા યુ.કે.ના ગુજરાતી યુવાનો શાંતિથી વાતચીત કરે છે અને ઝઘડા-લડાઈથી દૂર રહે છે. આમ યુ.કે.નો ગુજરાતી યુવાન અંદરખાનેથી તો ગુજરાતી જ રહ્યો છે.

Section C: Writing

નીચેના સવાલોમાંથી એક ચૂંટો. ગુજરાતીમાં એક નિબંધ લખો. તમારે ઓછામાં ઓછા ૨૫૦ શબ્દો લખવા જોઈએ. તમે ૪૦૦થી વધારે શબ્દો ન લખો તેવી ભલામણ અમે કરીએ છીએ.

તમારા નિબંધમાં આપેલા બધાં દાખલા અને માહિતી ગુજરાતી દેશો અથવા ગુજરાતી સમાજને લગતી હોય તે જરૂરી છે.

ગુજરાતી (દેશ) અથવા ગુજરાતી (વિશેષણ), એ શબ્દો ગુજરાતી ભાષા બોલાતી હોય એવા કોઈ પણ દેશને લાગુ પડે છે.

સવાલ ૧૨ સમાજ: એકતા અને અલગતા

“જે વિદેશી પેઢીઓ ભારતના ગરીબ પરિવારોનાં બાળકોને મજૂરી આપે છે તેમણે એ બાળકોનાં શિક્ષણ અને સ્વાસ્થ્યની જવાબદારી પણ સંભાળવી જોઈએ.”

તમે આ નિવેદન સાથે સહમત થાઓ છો? તમારાં કારણો સમજાવો.

સવાલ ૧૩ સમાજ: કાયદો અને વ્યવસ્થા

ગુનેગારો શા માટે ગુજરાતી સમાજને પોતાના ગુનાનું લક્ષ્ય બનાવી શકે અને ગુજરાતી કુટુંબો પોતાનાં મકાન, સામાન અને ઓળખને સુરક્ષિત રાખવા શું કરી શકે તે સમજાવો.

સવાલ ૧૪ પર્યાવરણ: પ્રદૂષણ

“ગુજરાતના લોકો ઘોંઘાટથી ટેવાઈ ગયા છે પણ ગુજરાતમાં અવાજનું પ્રદૂષણ ઓછું કરવાની જરૂર છે.” તમે આ નિવેદન સાથે સહમત થાઓ છો? શું કરવું જોઈએ?

સવાલ ૧૫ પર્યાવરણ: વ્યક્તિ અને પર્યાવરણ

તમારા સમાજના સામયિક માટે પર્યાવરણ સંબંધિત એક લેખ લખો. લેખમાં, ગુજરાતી ભાઈ-બહેનો વનસ્પતિને/વૃક્ષોને જાળવી રાખવા માટે પોતાના બાગમાં અને સમાજમાં શું શું કરી શકે એ વિશે સૂચનો આપો અને તેનાથી થતા ફાયદા વિશે લખો.

સવાલ ૧૬ વિજ્ઞાન અને પ્રૌદ્યોગિક વિજ્ઞાન: તકનિકીનો વિકાસ

“ગુજરાતી લોકો માટે મોબાઇલ ફોન એક ઉપયોગી સાધન છે પણ તે કટાણે શાંતિનો ભંગ કરે છે તેમ જ કેટલાક ગુજરાતીઓ તેનો દુરુપયોગ પણ કરે છે.”

તમે આ નિવેદન સાથે કેટલે અંશે સહમત થાઓ છો? તમારાં કારણો સમજાવો.

સવાલ ૧૭ વિજ્ઞાન અને પ્રૌદ્યોગિક વિજ્ઞાન: વિજ્ઞાનનો વિકાસ

“વિજ્ઞાનના વિકાસની ગુજરાતી ગ્રામજીવન પર થયેલી અસર” - એ વિષય પર તમે તમારા સમાજમાં ભાષણ આપવાના છો. ભાષણ માટે, જે ફેરફારો થયા છે એનું વર્ણન કરો અને તે સારા હતા કે ખરાબ તે સમજાવો.

સવાલ ૧૮ સંસ્કૃતિ: સાહિત્ય અને કળા

“યુ.કે.માં બતાવવામાં આવતી ભારતની ધાર્મિક અને સાંસ્કૃતિક ટી.વી. ચેનલો ગુજરાતીઓનાં ઘરોમાં ભારતીય સંસ્કૃતિને પ્રોત્સાહન આપે છે.”

તમે આ વાત સાથે સહમત થાઓ છો? તમારાં કારણો આપો.

સવાલ ૧૯ સંસ્કૃતિ: ઈતિહાસ અને વારસો

સ્થાનિક ગુજરાતી વર્તમાનપત્રના ‘દિવાળી અંક’ માટે “ગુજરાતના તહેવારો” વિશે એક લેખ લખવાનું તમને કહેવામાં આવ્યું છે. આ તહેવારો ગુજરાતી સમાજને શા માટે મહત્ત્વના લાગે છે તે સમજાવો.

Copyright Information

OCR is committed to seeking permission to reproduce all third-party content that it uses in its assessment materials. OCR has attempted to identify and contact all copyright holders whose work is used in this paper. To avoid the issue of disclosure of answer-related information to candidates, all copyright acknowledgements are reproduced in the OCR Copyright Acknowledgements Booklet. This is produced for each series of examinations and is freely available to download from our public website (www.ocr.org.uk) after the live examination series.

If OCR has unwittingly failed to correctly acknowledge or clear any third-party content in this assessment material, OCR will be happy to correct its mistake at the earliest possible opportunity.

For queries or further information please contact the Copyright Team, First Floor, 9 Hills Road, Cambridge CB2 1GE.

OCR is part of the Cambridge Assessment Group; Cambridge Assessment is the brand name of University of Cambridge Local Examinations Syndicate (UCLES), which is itself a department of the University of Cambridge.